

Sociale Raad Tilburg

Sociale ankers slaan in tijden van zwaar weer!

De gemeenteraadsverkiezingen zijn voorbij, er komt een nieuwe gemeenteraad en een nieuw college. Dit is een uitgelezen moment voor ons als Sociale Raad Tilburg om onze visie en prioriteiten te delen met alle gemeenteraadsleden, de informateur en/of formateur van het nieuwe college, ambtenaren, organisaties, betrokken burgers en iedereen die Tilburg een warm hart toedraagt.

Als Sociale Raad Tilburg maken we ons zorgen om de mensen in kwetsbare posities. Er zijn veel problemen binnen het sociaal domein die momenteel alleen maar ernstiger worden. Denk aan bestaansonzekerheid, toegang tot zorg, wachtlijsten, de problemen waar jongeren mee te maken krijgen, woningnood, energieprijzen die door het dak gaan. De korte- en langetermijnevolgen van de oorlog in Oekraïne zijn nog niet te overzien. Het vertrouwen van burgers in de overheid neemt af en de systeemwereld wint het vaak van de leefwereld. Als structuren centraal staan en niet de burgers blijft maatwerk de uitzondering en niet de regel. De geschiedenis leert dat bij economisch slechte tijden geboekte winst snel kan verdwijnen. Tijd dus om sociale ankers te slaan.

Vier thema's staan wat ons betreft centraal: bestaanszekerheid en armoede, mensen in kwetsbare posities, burgerparticipatie en tweedelingen. De afgelopen jaren zijn diverse mooie ontwikkelingen op gang gezet die nu verstevigd en verankerd moeten worden. Er zijn ook forse vraagstukken die met voorrang opgepakt moeten worden en die soms een fundamenteel andere aanpak vragen.

We hebben een overheid nodig die transparant en aanspreekbaar is, luistert naar inwoners, respectvolle bejegening en goede dienstverlening hoog in het vaandel heeft staan en met name aandacht heeft voor mensen in kwetsbare posities.

Samenwerking tussen gemeente en burgers is cruciaal, vanuit solidariteit met elkaar: samen zorgen voor elke burger in de stad. Coalitieakkoord, beleid en uitvoering van de gemeente moeten dit als ijkpunt hebben.

Bestaanszekerheid en armoede

De laatste jaren is er stevig ingezet op bestaanszekerheid. Terecht, inkomen moet een zekerheid zijn voor burgers. In Tilburg bestaat veel aandacht voor schulden en voor het voorkomen ervan. De 'beweging van vertrouwen': vertrouwen als basis, luisteren naar inwoners, nadruk op maatwerk en de menselijke maat. De absolute nadruk op betaald werk is vervangen door de nadruk op participeren. Er worden plannen ontwikkeld voor basisbanen die duurzaam zijn en zekerheid bieden. Het is zaak deze nu ook daadwerkelijk in te voeren.

De grote uitdaging is om de verworvenheden van het nieuwe beleid van de afgelopen jaren te verduurzamen en verankeren. Adequate financiering van rijkswege voor gemeenten is dan geboden, maar de VNG sprak in haar reactie op het regeerakkoord van "een valse start". Er is sprake van energiearmoede, de koopkracht staat onder druk, een volgende economische crisis wordt niet uitgesloten.

Met de focus op bestaanszekerheid is het woord armoede naar de achtergrond

verdwenen. Dit doet onvoldoende recht aan de dagelijkse realiteit van mensen die armoede ervaren en elke dag weer de strijd aangaan om te overleven met de weinige middelen die zij hebben. De hoge inflatie en de zeer snelle stijging van de prijzen, onder andere voor energie, vragen robuuste maatregelen om te zorgen dat mensen met een laag inkomen hun vaste lasten en hun dagelijkse boodschappen nog kunnen betalen.

Een fundamentele oplossing is dat de overheid zorgt voor inkomens die mensen onafhankelijk maakt van regelingen en toeslagen. Om proactief te kunnen handelen, moeten lokaal alle beleidsplannen doorgerekend worden op hun effecten op met name de lage inkomens.

Bestaanszekerheid wordt nu vooral nog verbonden met inkomen en werk. Het gaat echter ook over de zekerheid om mee te kunnen doen, kansen krijgen, onderwijs, toegang tot zorg, wonen, gezondheid. De Sociale Raad Tilburg ziet bestaanszekerheid met deze brede invulling graag terug in het coalitieakkoord.

Ik loop steeds tegen een muur aan. Hoe kunnen mijn cliënten dit volhouden als ik als hulpverlener er al niet doorheen kom?

hulpverlener kleine zorgorganisatie

Mensen in kwetsbare posities

De aandacht van de Sociale Raad Tilburg gaat vooral uit naar mensen in kwetsbare posities. Meedoen wordt voor veel burgers steeds moeilijker doordat de maatschappij ingewikkelder is geworden. Het aantal hulpvragen groeit en de vragen zijn complexer. Het zorgsysteem is ingewikkeld en gefragmenteerd. Er zijn wachtlijsten die met name kinderen en jongeren met complexe zorgvragen treffen.

De individuele zorg voor inwoners moet op orde zijn, met respectvolle bejegening en passende zorg die op tijd geleverd wordt. Daarnaast willen we dat structuren die kwetsbare posities veroorzaken en in stand houden, aangepakt worden. De gemeente Tilburg zet steeds meer in op het oplossen van problemen in de directe woon- en leefomgeving ('normaliseren'). Dit is gebaseerd op inhoudelijke motieven, de ambitie om anders te kijken naar problemen, maar gebeurt ook om financiële redenen.

Wij zien hierin zeker kansen maar vragen ook om zekerheid van zorg voor burgers die levenslang ondersteuning en/of zorg nodig hebben. Duidelijk is ook dat zelfredzaamheid en samenredzaamheid structureel overschat worden.

Er wordt een steeds groter beroep gedaan op informele netwerken, en sociale verbanden in wijk, buurt of straat moeten dus verstevigd worden. Het opbouwen, versterken en onderhouden van de sociale basis vraagt om een duurzame investering die evenredig is aan de opdracht.

De gemeente Tilburg werkt aan een nieuw inkoopbeleid. Doel is te komen tot een overzichtelijk zorgaanbod en meer samenwerking tussen organisaties en dit alles moet leiden tot goede zorg en een snellere procedure. De recente onderzoeken naar problemen in de zorg zijn schrikbarend. Tot nu toe komen hier geen extra middelen voor. Deze nieuwe inrichting van de zorg biedt kansen om de huidige problemen beter aan te pakken. Er zijn echter ook risico's. De grote zorgaanbieders worden de dragers van het systeem met de daarbij behorende taken wat betreft administratie, toezicht en controle. De kleinere zorgaanbieders moeten echter ook een structurele plek in dit systeem hebben om zo een divers en gespecialiseerd aanbod te behouden. De eindverantwoordelijkheid voor de zorg, het zorgaanbod en de afstemming met andere beleidsterreinen kan echt alleen bij de gemeente liggen.

Burgerparticipatie

Burgers dragen bij aan de samenleving door middel van meedenken en meedoen, burgerinitiatieven, vrijwilligerswerk. Er is meer aandacht gekomen voor inspraak van burgers en dat is mooi. De volgende stap in dit proces is aan de orde, namelijk meer zeggenschap en meebeslissen. Dit geldt voor wijken maar ook voor de stad. Denk daarbij bijvoorbeeld aan een burgerberaad over relevante onderwerpen. Bij tal van inwonersinitiatieven zien we gemeentelijke mechanismen van regie en controle. Burgers raken gefrustreerd en haken af. De gemeente moet meer ruimte geven, vertrouwen hebben, loslaten en inwoners daadwerkelijk eigenaar laten zijn. Dit vraagt om korte en duidelijke procedures, afgestemd op burgers.

De overheid legt steeds meer verantwoordelijkheden bij burgers. In Nederland, zeker ook in Tilburg, wordt veel vrijwilligerswerk verricht. De Sociale Raad Tilburg gelooft in de kracht, talenten en mogelijkheden van inwoners. Als de gemeente een groter beroep wil doen op inwoners dan vraagt dit meer middelen en meer uren voor onder

andere buurtwerkers, opbouwwerkers, jongerenwerkers en meer "Dichtbij-teams" die echt in de haarvaten van onze samenleving werken. Zij zijn in staat om passend bij de vragen en mogelijkheden inwoners op buurt- of straatniveau te betrekken.

Ervaringsdeskundigheid in de brede zin van het woord wordt nog nauwelijks ingezet. Dit terwijl de eigen ervaringen en kennis van inwoners onmisbaar zijn als de overheid wil begrijpen hoe het systeem voor hen uitwerkt en welke problemen zij tegenkomen. Daarnaast zijn burgers prima in staat om bijdragen te leveren aan discussies en oplossingen. Structurele vormen van inspraak en zeggenschap voor burgers en structurele investeringen in wijkvoorzieningen verbreden het draagvlak voor beleid en uitvoering en zo worden gemeente en burgers gezamenlijk verantwoordelijk voor de stad.

De Sociale Raad Tilburg mist een gemeentelijke visie en een plan om zeggenschap van inwoners op alle niveaus en bij alle processen te versterken en structureel vorm te geven.

Mijn hart ligt bij die meest moeilijke cliënten. Zij dagen ons als mens en als professional tot het uiterste uit om een liefdevol en passend aanbod te creëren. Juist bij deze doelgroep leer je dat je een lange adem moet hebben, dat je moet samenwerken. En ja, dat gaat niet vanzelf.

beleidsmedewerker jeugdzorg

Tweedelingen

Vijftien burgemeesters, waaronder burgemeester Weterings, deden in juni 2020 de urgente oproep “Kom op voor de meest kwetsbare gebieden”, om zo de tweedeling(en) tegen te kunnen gaan. De inhoud van dit manifest is ook nu nog actueel en van belang.

In onze samenleving bestaan meerdere tweedelingen en er zijn groepen burgers waar de negatieve effecten van deze tweedelingen zich stapelen. Denk aan inkomen, armoede en rijkdom, ongelijke mogelijkheden voor vrouwen en mannen, ouderen en jongeren, verschillende culturele achtergronden, kansenongelijkheid in het onderwijs, vluchtelingen en statushouders, mensen met en zonder beperkingen, mensen met vaste, zekere banen en zij die afhankelijk zijn van flexibele baantjes. De coronacrisis heeft verschillen groter en onderliggende problemen zichtbaar gemaakt.

Ook in Tilburg zien we veel ongelijkheid: armoede (12,6% van alle Tilburgers), kansenongelijkheid tussen kinderen en jongeren, verschillen qua toegang tot zorg. Er zijn grote verschillen tussen wijken. Ontwikkeling van het centrum ('de stad') krijgt de meeste aandacht, de wijken buiten de ringbanen en de dorpen voelen zich op een tweede plan staan.

Diversiteit is een gegeven, maar erkenning van dat feit is nog geen garantie voor een inclusieve samenleving. Aanpassingen om zo onze maatschappij voor iedereen fysiek toegankelijk te maken, is dan nog de gemakkelijkste opdracht. De sociale kant van een inclusieve samenleving, verschillen accepteren, respect hebben voor elkaar en de keuzes die mensen maken, vraagt veel meer. De (lokale) overheid moet hierbij een initiërende en faciliterende rol pakken waarbij actieve samenwerking met burgers gedurende het gehele proces van formulering en uitvoering van beleid bevordert en geborgd moet worden.

De coronacrisis zal voorbij gaan of we zullen met het virus leren leven, maar de polarisatie verdwijnt daarmee niet. Tweedelingen ontwrichten de samenleving. Het is nodig om helder en concreet te benoemen wat de problemen zijn, welke stapeling van problemen er te zien is en met welke acties die aangepakt worden.

De Sociale Raad Tilburg legt hierbij het accent op structuren die ongelijkheid veroorzaken en in stand houden. Deze moeten aangepakt worden om zo te komen tot een duurzame oplossing.

We hebben het wel heel vaak over de burgers, maar bijna altijd staan de notities en plannen vol met problemen en behoeften van de professionals en de gemeente.

lid van een wijkraad

Hoe gaan we verder...?

Met het einde van de coronapandemie in zicht kijken we om ons heen. Er zijn veel mooie dingen gebeurd in de stad, en we zien een duidelijke inzet op sociaal beleid en meer aandacht voor de burgers. Maar duizenden burgers staan er desondanks toch slechter voor dan een paar jaar geleden. Tweedelingen worden groter. De economie doet het onverwacht goed, maar kan snel oververhit raken en niet iedereen profiteert van de economische groei. We leven in tijden van zwaar weer. Verworvenheden van de afgelopen jaren zijn nog niet voldoende veilig gesteld en er spelen urgente kwesties die vragen om heldere keuzes en lef om ze aan te pakken. Het is geboden om nu resoluut sociale ankers te slaan.

Sociale Raad Tilburg

De Sociale Raad Tilburg is een onafhankelijke adviesraad voor het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tilburg met de opdracht gevraagd en ongevraagd te adviseren.

Het werkterrein van de Sociale Raad Tilburg is het sociaal domein waarbij het kader gevormd wordt door de wetten Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. Daar horen ook thema's als bestaanszekerheid, armoede, passend onderwijs en inburgering bij en andere onderwerpen voor zover deze zich op dit terrein afspelen.

De Sociale Raad Tilburg wil schakel zijn tussen de gemeente Tilburg en de inwoners van Tilburg. Om het advieswerk goed uit te kunnen voeren, wordt enerzijds informatie opgehaald bij de gemeente en anderzijds wordt aan burgers en organisaties actief gevraagd hun ervaringen, ideeën en wensen te delen met de Sociale Raad Tilburg. Zo wordt de relatie gelegd tussen uitvoering en beleid en wordt er een brede basis gelegd voor het advieswerk.

Adviezen

In dit inspiratiepamflet benoemen we diverse thema's en ontwikkelingen. Wie graag uitgebreider wil weten wat de Sociale Raad Tilburg geadviseerd heeft over bepaalde beleidsnota's kan onze adviezen vinden op onze website: socialeraadtilburg.nl

In 2021 hebben we een aantal adviezen uitgebracht over thema's waar we in dit pamflet in het kort ook iets over zeggen. Wie graag het hele advies wil lezen dat de Sociale Raad Tilburg daarover uitgebracht heeft, kan deze adviezen via onderstaande links direct vinden.

Normaliseren: socialeraadtilburg.nl/srt-advies-concept-raadsvoorstel-het-nieuwe-normaal

Sociale basis: socialeraadtilburg.nl/srt-advies-beleidsnota-sociale-basis-2021-2025

Diversiteit en inclusie: socialeraadtilburg.nl/srt-advies-inclusie

De links zijn ook te vinden in de online versie van dit pamflet:

